

Weerbare Samenleving

Publieke Ontwerp Coalitie
Update #2
Juni 2026

Dit is de tweede Status Update van de Publieke Ontwerp Coalitie voor een weerbare samenleving. De status updates zijn bedoeld om een breed scala aan geïnteresseerden en betrokkenen bij te praten over wie er mee doen, wat we aan het bouwen zijn en wat we leren.

Het is ook een uitnodiging: om mee te leren en om samen met ons te bouwen aan een samenleving waarin we samen overeind blijven als het crisis wordt. En waarin overheid en bewoners op gelijkwaardige voet en vanuit ieders kracht samenwerken.

Waarom een Publieke Ontwerp Coalitie?	3
Wat is de Publieke Ontwerp Coalitie voor een weerbare samenleving?	3
Wie doen er mee (en waar zijn ze mee bezig)?	4
Wat zijn we aan het leren?	6
Op de agenda	7
Waarover willen we met je doorpraten?	8

Waarom een Publieke Ontwerp Coalitie?

In Publieke Ontwerp Coalities werken meerdere overheden, maatschappelijke partijen en ontwerpers samen aan complexe opgaven. Dat zijn vraagstukken die geen eigenaar hebben, urgent en dynamisch zijn, en waarvan het niet mogelijk is om vast te stellen welke expertise nodig is om het op te lossen. Deelnemers werken daarom allemaal aan verschillende stukken van de opgaven en leren onderling van elkaar. Zo ontstaan geteste deeloplossingen en een beter en diepgaander begrip van het vraagstuk. Waardoor beleidsmakers en bestuurders bij en buiten de overheid hun koers kunnen bepalen en weten welke rol ze te spelen hebben. Sociaal-maatschappelijke weerbaarheid is zo'n complexe opgave.

Wat is de Publieke Ontwerp Coalitie voor een weerbare samenleving?

Wij zijn ca. 35 mensen van 25 organisaties, verenigd in 15 ontwerppraktijken. Variërend van recent buurtinitiatief tot ervaren bewonersbedrijf, van departement tot gemeente, van hogeschool tot noodhulporganisatie.

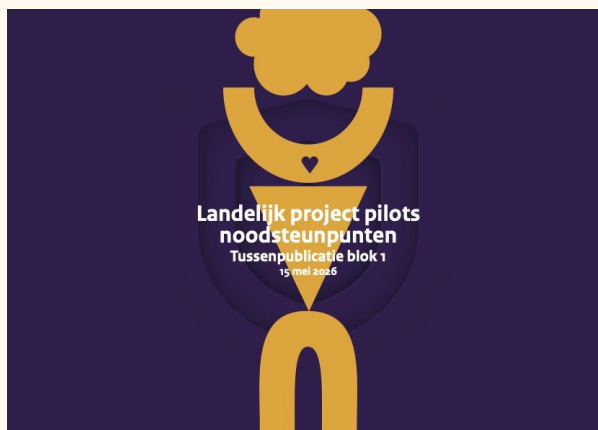
PONT en LSA Bewoners brengen de leden bij elkaar, organiseren bijeenkomsten en zorgen ervoor dat we in staat zijn om te leren. PONT investeert in ontwerpkracht door middel van opdrachten aan ontwerpers, maar veel van de leden hebben zelf capaciteit en budget vrijgemaakt om interne of externe ontwerpkracht in te zetten. De coalitie is daarmee een broedkamer van geteste en opschaalbare innovaties die de samenleving weerbaarder maken. En het is ook een werkwijze die overheden en samenleving helpt om samen te werken. Tenslotte vormen we een bron van kennis over hoe de publieke sector moet veranderen om crisisbestendiger, slagvaardiger en responsiever te worden.

Wie doen er mee en waar zijn ze mee bezig?

	Ontwerppraktijk	Organisaties & ontwerpers	Mogelijke en geplande opbrengsten
1	Het Sociaal Noodpakket - een narratief en een integrale beleidsagenda over sociaal maatschappelijke weerbaarheid	VNG (& Reframing Studio in Fase 1)	Een breed gedragen narratief en een integrale beleidsagenda
2	Interdepartementale Tafel 'sociaal-maatschappelijk'	Ministerie van BZK & Renske Bouwknegt	Een responsieve werkwijze om weerbaarheid samen met de samenleving vorm te geven.

Vier soorten weerbaarheid, in het VNG-narratief, door Reframing Studio

Eerste publicatie ontwerptraject noodsteunpunten, NIPV & Muzus

3	What would you do? Ontwerpend onderzoek naar weerbaarheid 'van onderop'	Concrete Blossom/Niteshop & Gemeente Rotterdam	Geteste prototypes die de kracht van mensen zelf inzetten om de stad crisisbestendiger te maken
4	Samenredzaamheid in de buurt	Wijkvereniging Ermelo-West & Buro Brand	Plekken, netwerken en afspraken die nu en tijdens crises de buurt sterker maken
5	Volgende fase 'weerbaarheidscirkels': opschalen	Leiden Weerbaar & Reframing Studio	Een geteste en schaalbare aanpak om hyperlokale netwerken te verbinden en te koppelen aan gemeente en andere relevante partners

6	Evaluatie Pilots Noodsteunpunten	NIPV & Muzus	Een inspirerend haalbaar en tastbaar landelijk concept voor het organiseren van lokale noodsteunpunten
7	Bruishuis als (nood-) steunpunt	Bruishuis Arnhem & Better Social Design	Een werkwijze om van een steunpunt ook een noodsteunpunt maken

Het Bruishuis: een bewoners bedrijf als noodsteunpunt

Kapperstoelconversaties bij Niteshop in Rotterdam

8	Oefenen met weerbaarheid	Stadsoase Spinozahof	Een werkwijze om van een steunpunt ook een noodsteunpunt maken
9	Van verlaten school naar duurzame ontmoetingsplek en noodsteunpunt	De Schuur Hengstdijk	Een werkwijze om een leegstaand pand samen met de gemeenschap tot ontmoetingsplek én noodsteunpunt te maken
10	Een netwerk van bottom-up mesh-netwerken	De Waag (& gemeentes Amsterdam en Rotterdam)	Een getest netwerk van meshnetwerken plus standaarden voor verder opschaling
11	Zelf-organiserend vermogen organiseren	Rode Kruis	Een werkwijze die landelijke en lokale kwaliteit en netwerk met elkaar verbindt

12	Opschalen spel 'potje buurtpreppen'	Fontys Lectoraat Redesigning Journalism	Een getest en schaalbaar spel, dat zowel lokale weerbaarheid ondersteunt als kennis over weerbaarheid oplevert.
13	Keuzes maken en partnerschappen bouwen in crisisbeheersing	Ministerie van JenV, directie Veiligheidsregio's	Een werkwijze en een netwerk die het departement ondersteunt in het maken van heldere beleidskeuzes
14	Zachte en harde noodsteun leren van elkaar in 83 kernen	Gemeente Sud-West Fryslan & Bruggenbouwers	Een werkwijze en kennis die lokale gemeenschappen in staat stelt om hun eigen samenredzaamheid vorm te geven met gemeente als partner
15	Een sociale toolkit voor crisisbeheersing	NPLV Woensel-Zuid, gemeente Eindhoven, Veiligheidsregio & We are Social Rebels	Een geteste en schaalbare toolkit die Veiligheidsregio's ondersteunt om met maatschappelijke partners weerbare gemeenschappen te maken

Aanpak weerbaarheid Ermelo West, door Buro Brand

Wat zijn we aan het leren?

Naast de afzonderlijke opgaven en ontwerp vragen, hebben we ook een gemeenschappelijke leeragenda. Welke lessen leren we gezamenlijk, door ervaringen en analyses te delen? Het mooie is dat er veelal vragen zijn die op veel meer plekken in de publieke sector worden gesteld. De kunst is om zoveel mogelijk mensen en organisaties te laten leren van ons samenspel. Dit is de huidige versie van onze dynamische leeragenda:

- Hoe zorgen we voor draagvlak voor de weerbaarheidsopgave, die immers vraagt om meer risicotolerantie en aanpassing van positieve toekomstverwachtingen?
- Hoe kunnen we werken aan een nieuwe balans tussen controle en vertrouwen in het domein van crisisbeheersing en maatschappelijke veerkracht?
- Hoe kunnen we werken aan weerbaarheid inspirerend en plezierig maken?
- Wat voor soort 'Governance' en wat voor opdrachtverlening past bij deze ongevormde, complexe opgave?
- Werken aan weerbaarheid als feedbackloop: de overheid heeft iets breed geagendeerd bij de samenleving - wat heeft ze te doen met wat er terugkomt?
- Werken aan weerbaarheid als publiek innovatieproces - hoe creëren we continuïteit en de organisatorische en financiële voorwaarden daarvoor, en wie moeten daar allemaal aan bijdragen?
- Hoe kunnen overheid en maatschappelijke organisaties leren, bouwen en verantwoorden op het vlak van weerbaarheid, met een balans tussen belangen behartigen en kennis delen?

Dat leren doen we niet alleen. Ook het Secretarissen Generaal Overleg en de Taskforce Slagvaardige Overheid leren mee, om beter te begrijpen wat er nodig is om de overheid responsiever en slagvaardiger te maken. Door verbindingen met de universiteiten van Rotterdam en Delft, Fontys Hogeschool, NIPV en Sociaal Cultureel Planbureau dragen we bij én profiteren we van de bredere kennisproductie over weerbaarheid. En via LSA Bewoners, Oranjefonds, Centrum voor Actief Burgerschap en de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen delen we onze praktijken, ideeën en kennis met zoveel mogelijk ontmoetingsplekken en burgerinitiatieven in Nederland.

Op de agenda

- Op 10 september, 22 oktober en 12 november ontmoeten de coalitieleden elkaar tijdens onze eigen leer- en ontwerp sessies.
- Op 9 oktober van 10.00 tot 14.00 organiseren we Whole-of-Society Studio, een reflectie op de Sterke Buurten peiling van LSA bewoners en ontwerp sessie voor maatschappelijke initiatieven, bij het Centrum voor Actief Burgerschap. Wil je komen? Mail Annerieke (contactgegevens staan onderaan)
- Van 19 tot en met 23 oktober vindt de Dutch Design Week plaats. Daar tonen we de lessen en opbrengsten van het programma PONT in een expositie.
- Op 22 oktober (tijdens DDW) organiseren we een ochtendprogramma in het Evoluon waar lessen van de Publieke Ontwerp Coalities worden gedeeld. We verkennen hoe we met een ontwerpende aanpak voorbij de kokers van de overheid kunnen werken aan duurzame verandering. [Aanmelden kan hier](#) (bezoek is gratis, maar koop wel een kaartje voor DDW).
- In november vindt weer een (besloten) leersessie plaats met het Secretarissen Generaal Overleg en de Taskforce Slagvaardige Overheid
- Op 10 december sluiten we het programma PONT af. Niet met een punt, maar met een komma. We presenteren een PONT Festival in TivoliVredenburg vol prikkelende talks, inhoudelijke sessies, workshops en ander programma. [Aanmelden kan hier](#) (deelname is gratis).

Daarnaast ontstaan er steeds meer onderlinge samenwerkingen en zijn de leden te gast bij elkaars bijeenkomsten. Ook gebruiken de leden elkaar als klankbord bij het maken van plannen bijvoorbeeld. We komen ook graag vertellen over wat we doen; voel je vrij om ons uit te nodigen.

Samen leren tijdens de Bouwdag in Eindhoven, 16 april

Waarover willen we met je doorpraten?

- Als je meer wilt leren van hoe we werken en wat de ontwerppraktijken opleveren, wordt dan lid van onze Vrienden Coalitie. Dan krijg je direct terugkoppeling uit onze leersessies en kun je zelf ook vragen stellen afzonderlijke praktijken of de coalitie als geheel. Als je Patrick een bericht stuurt dan voegt hij je toe! (contactgegevens hieronder)
- We denken dat het bouwen van Publieke Ontwerp Coalities ook in andere domeinen goed kan werken. Werk jij in / aan een complexe publieke opgave, en zou je willen verkennen of deze werkwijze past bij jouw vragen, we komen er graag over vertellen.
- Een van onze leervragen gaat over weerbaarheid als publiek innovatieproces. We praten graag met mensen en organisaties die dat herkennen en zin hebben om de voorwaarden daarvoor samen te gaan scheppen.

Mail ons!

Patrick van der Hijden, Kwartiermaker PONT /
patrick.vanderhijden@dutchdesignfoundation.nl / 0641472191

Lotte Vergouwen, lead Reflectie en Educatie PONT /
lotte.vergouwen@dutchdesignfoundation.com

Annerike Hekman, projectleider weerbaarheid, LSA Bewoners /
annerike@lsabewoners.nl

(Tot begin augustus krijg je van sommigen van ons een vakantiebericht, maar je bericht wordt hoe dan ook gelezen en beantwoord)

**Landelijk
Samenwerkingsverband
Actieve bewoners**